

УДК 657
Шаюк Микола

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ**

Mykola Shayuk

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
PROBLEMS OF FINANCIAL RESULTS ACCOUNTING OF ENTERPRISES

Одним з найважливіших показників, що характеризує ефективність фінансової діяльності підприємства є його фінансовий результат: прибуток чи збиток. Сутність та поняття фінансового результату безпосередньо відображається під час формування і відображення його в бухгалтерському обліку. Достовірність формування фінансового результату є основою принципів і правил бухгалтерського обліку, обов'язкового дотримання яких вимагає законодавча база, зокрема концептуальні основи складання та подання фінансових звітів, міжнародні стандарти фінансової звітності, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Визначення сутності поняття «фінансовий результат» дозволяє формувати відповідні напрями його обліку, аналізу та можливості здійснення своєчасного управлінського впливу на окремі його складові заради для підвищення ефективності діяльності підприємств. Визначення поняття «фінансові результати» різними науковцями подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення терміна «фінансові результати» різними науковцями [2]

Автор	Сутність поняття «фінансові результати»
Бутинець Ф. Ф.	Прибуток або збиток організації. Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті
Мочерний А. Д.	Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках
Скасюк Р. В.	Якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства
Загородній А. Г., Вознюк Г. Л.	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
Пушкар М. С.	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності
Ткаченко Н. М.	Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності
Василенко С. С.	Прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства

У законодавстві України термін «фінансові результати» детально не розглядається, в окремих нормативно-правових актах з бухгалтерського обліку наведено сутність понять «прибуток» та «збиток». Тому під фінансовими результатами слід розуміти виражений в грошовій формі якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності організації шляхом зіставлення доходів та витрат, що виступає у формі прибутку чи збитку [1].

На сьогоднішній день існує два принципові підходи до розрахунку фінансових результатів підприємства, які мають деякі модифікації у різних країнах світу:

1) метод «витрати-випуск» (або метод порівняння доходів і витрат) – передбачає визначення прибутку (збитку) згідно принципу нарахування та відповідності доходів і

витрат, тобто як різниця між доходами і витратами звітнього періоду. Отже порівнюються доходи з витратами, які були понесені для отримання цих доходів.

2) метод порівняння капіталу (або метод зміни чистих активів) – передбачає визначення приросту власного капіталу у звітному періоді як різниці між сумою власного капіталу на кінець і на початок звітнього періоду, тобто розраховується різниця, тобто якщо власний капітал на кінець звітнього періоду збільшується, то підприємство отримує прибуток, а якщо навпаки – збиток.

Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітнього періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів. При цьому доходи та витрати відображають у бухгалтерському обліку, а на підставі цього обліку – у Звіті про фінансові результати у момент їх виникнення, а не у момент надходження або сплати грошей [3].

Однією з основних проблем обліку фінансових результатів є проблема повноти та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку витрат і доходів.

Під бухгалтерським прибутком розуміють фактичний приріст власного капіталу протягом звітнього періоду, який визначається за даними бухгалтерського обліку. Методика його спрямована на отримання правдивої інформації про прибуток, а достовірність цієї інформації могли б підтвердити зовнішні аудитори. Наслідком цього є те, що в бухгалтерському обліку відображаються лише ті доходи і витрати, які можуть бути точно визначені й обчислені.

Тому, для обліку фінансових результатів досить важливим є раціональний вибір облікової політики: вибір методу амортизації, методу оцінки вибуття запасів, нарахування резерву сумнівних боргів істотно впливають на фінансовий стан, підприємства та у подальшому відображаються у звітності підприємства.

Для покращення та підвищення ефективності обліку фінансових результатів доцільно:

- закріпити на законодавчому рівні сутність такого поняття, як «фінансові результати», уточнити перелік показників, які характеризують фінансові результати підприємства.

- розширити перелік класифікаційних ознаки, які дозволять в майбутньому розробити систему та механізми управління окремими складовими фінансових результатів з метою управління рівнем фінансових результатів у довгостроковій та короткостроковій перспективі.

- розробити спеціальні реєстри – аналітичні відомості про фінансові результати для узагальнення облікової інформації з метою задоволення інформаційних потреб різних користувачів.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Доходи», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
2. Пасенко Н. С. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства [Електронний ресурс] / Н. С. Пасенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 17.
3. S. Spivak, I. Spivak and S. Krepych, "Estimating the Competitiveness Level of Enterprises Based on the Functional Effectiveness Model," 2020 10th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), Deggendorf, Germany, 2020, pp. 662-665, doi: 10.1109/ACIT49673.2020.9208969.